

Sayın Okuyucular,

Bilindiği gibi *History Studies Dergisi* olarak, Türk ve dünya tarihi alanında bir ömür boyu çalışmış ve emekli olmuş hocalarımız adına her yıl geleneksel olarak özel sayı yayınlamaktayız. Bu kapsamda 2014 yılı özel sayısı Türk tarihi üzerine yıllarca değerli eserler vermiş ve Ankara Üniversitesi'nden emekli olmuş olan değerli hocamız Prof. Dr. Şerafettin TURAN adına çıkacaktır.

Prof. Dr. Şerafettin TURAN, 1925 yılında Van'da doğdu. Yıllarca Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde hocalık ve bir dönem de dekanlık yaptı. 1964 yılında Profesör olan TURAN, çok değerli eserlere imza atarak ve öğrenciler yetiştirerek 1992 yılında yaş haddinden emekli oldu. Kendisi hala Ankara'da yaşamaktadır. *History Studies Dergisi* olarak Prof. Dr. Enver KONUKÇU ve Prof. Dr. Halil İNALCIK'tan sonra bir asra yaklaşan hayatını tarihe adayan Prof. Dr. Şerafettin TURAN adına da özel sayı çıkarmaktan mutluluk duymaktayız. Daha önce, her sayıda 15 makaleden fazla olmayacağını ifade etmiştik. Özel sayı için dergiye çok sayıda makale gelmesi sebebiyle, sadece özel sayıya özgü olarak 20 makale yayınlıyoruz.

Bu sayıda Türk ve dünya tarihini konu alan 20 makale yer almaktadır. Çalışmalarıyla bu sayıya katkıda bulunan sayın Mehmet Ak, Halil Akman, Mustafa Beyazıt, Ayşe Bölükbaşı, Kerim İlker Bulunur, Emrah Çetin, Mustafa Çetinaslan, Süleyman Demirci, Sean Foley, Mehmet Güneş, Hasan Işık, Murat Karataş, Kazım Kartal, İsmail Köse, Tülay Metin, Hüseyin Muşmal, Mehmet Pınar, Cemal Sezer, Mustafa Şahin, Serkan Ünal, Naim Ürkmez, Hatip Yıldız ve Suat Zeyrek'e teşekkür ediyorum.

Bu sayının misafir editörü, Prof. Dr. Şerafettin TURAN'ın öğrencisi ve Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Selda Kaya KILIÇ'tır. Değerli KILIÇ'a da bu katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Gelecek sayıda buluşmak üzere

Saygılarımla,

Prof. Dr. Osman KÖSE

Ankara

FROM EDITOR

Dear Readers,

As previously announced, once a year *History Studies* releases a commemorative issue to honor a retired senior historian. We are releasing the 2014 commemorative issue in honor of Prof.Dr. Şerafettin TURAN, a professor emeritus of Ankara University.

Prof. Dr. Şerafettin TURAN was born in Van in 1925. For years he taught at Ankara University, College of Linguistics, History and Geography and served as the dean of college for a term. TURAN, who became a full professor in 1964, authored many valuable works and trained many students before he retired in 1992 as he reached to mandatory retirement age. Professor TURAN still lives in Ankara. After commemorative issues we released in last two years for Prof. Dr. Enver KONUKÇU and Prof. Dr. Halil İNALCIK, we are happy to present you another commemorative issue of *History Studies* for Prof. Dr. Şerafettin TURAN, who has devoted his almost a century-long life to history. Previously we limited the number of articles for each issue to 15 articles but we made an exception for this commemorative issue and accepted 20 articles.

This issue has 20 articles covering subjects from Turkish and world history. I thank all contributing authors; Mehmet Ak, Halil Akman, Mustafa Beyazıt, Ayşe Bölükbaşı, Kerim İlker Bulunur, Emrah Çetin, Mustafa Çetinaslan, Süleyman Demirci, Sean Foley, Mehmet Güneş, Hasan Işık, Murat Karataş, Kazım Kartal, İsmail Köse, Tülay Metin, Hüseyin Muşmal, Mehmet Pınar, Cemal Sezer, Mustafa Şahin, Serkan Ünal, Naim Ürkmez, Hatip Yıldız and Suat Zeyrek.

Associate Professor Dr. Selda Kaya KILIÇ, a student of Prof. Dr. Şerafettin TURAN from Ankara University, is the guest editor of this commemorative issue. I thank Dr. KILIÇ for her contribution.

I look forward to meet you again in the next issue,

Sincerely,

Prof. Dr. Osman KÖSE
Ankara

Doç. Dr. Selda Kaya Kılıç'ın Takdimi

History Studies Dergisi 2014 Bahar sayısını, 40 yılı aşkın süredir tarih araştırmaları yapan Prof. Dr. Şerafettin Turan'a armağan etmiştir. Prof. Dr. Şerafettin Turan, bir düşün adamı olmasının yanı sıra akli ve bilimi temel alan bir eylem adamıdır. “*Benim yolum Mustafa Kemal'in yolu olmuştur*” sözlerine uygun olarak davranmıştır. Osmanlı Tarihi, Osmanlı-İtalya ilişkileri, Kültür Tarihi, Dil Devrimi, Atatürk, İnönü ve Türk Devrim Tarihi ile ilgili yazdığı makaleler ve kitaplarla bunu açıkça ortaya koymuştur. Öğrencisi olmaktan daima gurur duyduğum, her ortamda, her vesile ile vurguladığım Hocam Prof.Dr. Şerafettin Turan, Cumhuriyet'in ilk yıllarında zorluklar içinde yetişmiş bir Cumhuriyet münevveridir. Hocamızın şu sözleri dikkate şayandır: “*Son nefesimi verinceye kadar Cumhuriyet'in kazanımlarını, edindiğim bilgileri aktarmaya çalışacağım. Gücümün yettiği, dilimin döndüğü, kalemimin yazabildiği oranda...*”

Prof. Dr. Şerafettin Turan'a Armağan sayımız, hocamızın kısa bir özgeçmiş, Dr. Cafer Güler tarafından Hocamız ile yapılmış bir söyleşi ve 20 makaleden oluşmaktadır. Makaleler hakem sürecinden geçtikten sonra, yayınlanması uygun görülenler titizlikle seçilmiştir.

Makaleler içerisinde, Ayşe Bölükbaşı- “XVI. Yüzyıl İstanbul'unda Devlet ve Tarikatlar: Halvetî Tekkelerinin İnşasında Devlet İdarecilerinin Rolü” çalışması ile XVI. yüzyıl İstanbul'unda Halveti tekke bâniliğini inceleyerek, bânilik üzerinden Halvetî tarikatının devletle ilişkilerini ortaya koymaktadır. Yrd. Doç. Dr. Cemal Sezer- “Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Hanımlar Merkezi Dâr-üs-Sanâ'ası”, Yrd. Doç. Dr. Emrah Çetin- “II. Abdülhamid Döneminde Kastamonu ve Ankara Vilayetlerinde Karayolu Yapım Çalışmaları”, Yrd. Doç. Dr. Hasan Işık- “Bir Sözlü Tarih Örneği: Ürdün Salt Türk Şehitliği”, Yrd. Doç. Dr. Hatip Yıldız- “Osmanlı Devleti'nde Mülki (Sivil) Erkek Rüşdiye Muallimlerinin Nitelikleri, Hakları ve Sorumlulukları” gibi son derece önemli konuları işlemişlerdir. Doç. Dr. Hüseyin Muşmal- Dr. Mustafa Çetinaslan: “Konya İli Beyşehir İlçesi Doğanbey Kasabası Mezar Taşları” gibi ilgi çekici bir konuya temas etmiştir. Yrd. Doç. Dr. İsmail Köse: “Paris Barış Konferansı Tutanakları ve Başkan Woodrow Wilson'un Türk Algısı” ile uluslar arası ilişkiler açısından önemli bir yazı kaleme almıştır. Dr. Kerim İlker Bulunur: “16. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Deniz Taşımacılığı: Navlun ve İskerçe Sözleşmeleri” konusu ile adeta doğal bir yol olan Osmanlı deniz ticaretine işaret etmiştir. Dr. Mahmut Ak: “Teke Sancağında 1831 Sayımına Göre Nüfus ve Yerleşme”, Dr. Mehmet Güneş: “Osmanlı Köy ve Mahalle İdarelerinde Yeni Bir Dönem: İhtiyar Meclislerinin Teşekkülü”, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Pınar: “Bursa'da Serbest Cumhuriyet Fırkası Teşkilatı ve İktidar ile Çekişmesi”, Dr. Murat Karataş: “1950 Yılı Genel Seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi'nin Seçmeni İkna Çabaları”, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Beyazıt: “Erken Osmanlı Devri'nde Tebrizli Usta Gruplarının İzi Nasıl Sürülmeli?”, Dr. Mustafa Şahin: “Fâmî, Seyf-i Herevî ve İsfizârî'nin Eserlerinde Herât Şehrinin Kuruluşu İle İlgili Rivayetler”, Yrd. Doç. Dr. Naim Ürkmez: “İskenderun'da Bulunan ve Ele Geçirilen Eski Eserler” konularını layıkıyla irdelemişlerdir. Assoc. Prof. Sean Foley:

“When an American Minister Put His Faith in the Power of Islam: Muslim Medicine, Reason, and Public Health in the Modern World” adlı makalesi ise, Osmanlı biliminin önemini gösteren ve örnekleyen bir makale olması açısından dikkate şayandır. Dr. Serkan Ünal: “Mustafa Kemal Paşa ile Yol Arkadaşları Arasında Milli Mücadele Sırasında Yaşanan Bazı Anlaşmazlıklar” adlı makalesi ile güncel olarak da çok tartışılan bir konuya açıklık kazandırmıştır. Yrd. Doç Dr. Suat Zeyrek- Yrd. Doç. Dr. Halil Akman: “31 Mart İsyanı’nın Osmanlı Ordusu Üzerindeki Etkileri” konusunda alanına katkı yapan bir makale kaleme almışlardır. Prof. Dr. Süleyman Demirci- Kazım Kartal: “Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih Yazımındaki Yeri: 1835 Tarihli Trabzon Vilâyeti Maçuka/Maçka Kazası Müslim Nüfus Defteri Örneği” adlı çalışmasıyla Maçka kazasının demografik yapısına ilişkin önemli bir katkı sağlamıştır. Son olarak da Yrd. Doç. Dr. Tülay Metin’in “Selçuklular Zamanında Münecimliğe Dair Bazı Tespitler” isimli kültür tarihine dair çalışması önemlidir. Söz konusu çalışmalar Osmanlı Tarihi, Selçuklu Tarihi, Kültür Tarihi, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Osmanlı İdare Tarihi, Tıp Tarihi ve uluslar arası ilişkiler alanında yazılmış kıymete haiz makalelerdir.

Bilim dünyasına kaleme almış oldukları bu makaleleriyle katkı sağlayan akademisyenlere teşekkürü bir borç bilirim. Editörlüğü ile görevlendirildiğim *History Studies* dergisinin 2014 Nisan sayısı sayın hocam Prof. Dr. Şerafettin Turan armağanıdır. Hocamızın nazik kişiliğine, hocalığına ve akademik hayatındaki başarılarına atfen çıkarılan bu özel sayı ile kendisine layık olmaya çalıştık. *History Studies* dergisinin bu özel sayısının hazırlanmasında Başta Prof.Dr. Osman Köse olmak üzere tüm emeği geçen herkese en içten duygularıyla teşekkür ederim. Birçok akademisyenin yetişmesinde emeği geçen, hocaların hocası sayın Prof. Dr. Şerafettin Turan hocama da bu vesileyle saygılarımı sunarım.

Doç.Dr. Selda Kaya Kılıç

Introduction by Assoc. Prof. Dr. Selda KAYA KILIÇ

History Studies has dedicated the Spring 2014 Issue to honor Prof. Dr. Şerafettin Turan for his over 40 years of contribution to historical studies. Prof. Dr. Şerafettin Turan is both a social scientist and a man of action who takes reason and science as guide. He acts as he speaks: “*My way is the way of Mustafa Kemal*”. He has shown that in his articles and books about the Ottoman history, Ottoman- Italian relations, Cultural history, Language Revolution, Atatürk, İnönü and Turkish Revolutionary history. I have always been proud of being a student of Prof. Dr. Şerafettin Turan, who is a Republican intellectual grown up in difficult times in the first years of Republican Era. These words from our professor are worth remembering: “*I will try to transfer the earnings of Republic and the knowledge I gained until my last breath as much as my strength is sufficient, my tongue could speak, and my pen writes...*”

Our commemorative Issue to Prof. Dr. Şerafettin Turan includes an autobiography of our professor, a conversation with him by Dr. Cafer Güler and twenty articles. Articles approved by the referees were carefully selected for publication.

In the articles, Ayşe Bölükbaşı explains the relationships of Halveti Sufi order with the state in the sixteenth century Istanbul with her article titled “State and Tariqas in the Sixteenth Century Istanbul: The Role of Ruling Elite in the Construction of Khalwatiyya Convents”. Also Cemal Sezer “Centre Craft House of the Women Branch of Ottoman Red Crescent Association”, Emrah Çetin “Road Construction in Kastamonu and Ankara Province in the Period of Abdulhamid II”, Hasan Işık “An Oral History Example: Jordan Salt Turkish Martyrs’ Cemetery”, Hatip Yıldız- “Qualifications, Rights and Responsibilities of Civil Men Rüştiye Mektebs in Ottoman State” are articles covering significant subjects. Hüseyin Muşmal and Mustafa Çetinarslan wrote about an interesting subject: “Tombstones of Doğanbey Town in Beyşehir District of Konya”. İsmail Köse covers an important article about international relations: “Paris Peace Conference Reports and the Turkish Perception of President Woodrow Wilson”. Kerim İler Bulunur examines the Ottoman sea trade in his article “Shipping in the Ottoman Empire in the Sixteenth Century: Freight and Charter Contracts”. The following writers examined their studies thoroughly: Mahmut Ak: “Population and Settlement in Teke Sanjak According to the 1831 Census”, Mehmet Güneş: “A New Period in the Ottoman Village and Neighborhood Administrations: Formation of the Council of Elders/Selection”, Mehmet Pınar: “Organization of the Free Republican Party in Bursa and Its Conflict with the Government”, Murat Karataş: “Efforts of the Republican People’s Party to Persuade the Voters in the 1950 General Elections”, Mustafa Beyazıt: “How To Trace the Groups of Craftsmen From Tabriz in the Early Ottoman Period?”, Mustafa Şahin: “Hear Says Related to Foundation of Herât City in the Works of Fami, Sayf Harawi And Isfizari”, Naim Ürkmez: “Old Art Pieces Discovered and Seized in Alexandria”. Sean Foley’s “When an American Minister Put His Faith in the Power of Islam: Muslim Medicine, Reason and Public Health in

the Modern World” should be taken into consideration because it shows an example of the importance of Ottoman science. Serkan Ünal’s article “Some Disagreements During the National Independence War between Mustafa Kemal Pasha and His Companions” clarifies a currently debated subject. Suat Zeyrek and Halil Akman wrote an article about the “Effects of March 31 Uprising on the Ottoman Army”. Süleyman Demirci and Kazım Kartal’s article “The Place of Ottoman Population Registry Books in Writing of History: The Case of 1835 Maçuka/Maçka District of Trabzon Province Muslim Population Registry Books” makes an important contribution to demographical structure of Maçka. Lastly, Tülay Metin’s “Some Notes on Ilm-e Nujoom (Astrology) in the Seljuks Period” titled research is also significant for cultural history. All articles are valuable in the fields of Ottoman History, Seljuk History, Cultural History, Turkish Republic History, Ottoman Administration History, Medical Science History and International Relations.

Thanks to these academicians for their contributions with articles. April 2014 Issue of *History Studies* is a commemorative issue for Prof. Dr. Şerafettin Turan. I am happy to guest editor this commemorative issue. We tried to be worthy students of him with this special issue to highlight his kind personality, professorship and successes in his life. I would like to thank everyone who contributed to this issue of History Studies and firstly to Prof. Dr. Osman Köse. This issue gave us an opportunity to respect, honor and remember Prof. Dr. Şerafettin Turan, who has helped to educate many academicians.

Assoc. Prof. Dr. Selda KAYA KILIÇ